

valgt at begrænse reglen til indbetaling til postvæsenet, idet man har fundet det værdifuldt at benytte samme kriterium som i lejeloven. Reglen gælder indbetaling til postvæsenet her i riget bortset fra Grønland. Denne afgrænsning er valgt, fordi det ikke ved postbefordring fra udlandet og fra Grønland med tilstrækkelig sikkerhed kan siges, hvor lang tid der vil gå, inden betalingen er kreditor i hænde.

Det er tilstrækkeligt, at indbetalingen til postvæsenet har fundet sted på betalingsfristens sidste dag, og det er således uden betydning, om betalingen først kommer kreditor i hænde efter fristens udløb. Ved indbyrdes girering må datoen for debitering af debtors girokonto være afgørende. Betales ydelsen med check, der forsendes med brev — herunder anbefalet brev — foreligger der ikke nogen indbetaling til postvæsenet, og betalingen kan derfor først anses for sket, når brevet er kommet frem til betalingsstedet.

Indbetaling til postvæsenet skal ske til befordring til betalingsstedet. Fejl fra debtors side med hensyn til angivelse af betalingsstedet, der medfører forsinkelse af befordringen til betalingsstedet må i almindelighed føre til, at indbetalingen ikke kan godkendes som rettidig. Domstolene må dog som efter hidtidig praksis kunne bortse fra mindre fejl i adresseringen, der normalt berigtiges af postvæsenet, jfr. f.eks. dommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1968, s. 112.

Forslaget medfører ingen ændring af det efter panteforholdet gældende betalingssted, men har alene den betydning, at debitor inden for de i pantebrevet angivne frister kan vælge mellem at betale på betalingsstedet og at indbetale beløbet til postvæsenet til befordring til betalingsstedet. Bestemmelsen indebærer derfor ingen ændringer i den almindelige formueretlige grundsætning om, at risikoen for befordringen af betalingen til betalingsstedet påhviler afsenderen.

Til stk. 2. Bestemmelserne i et pantebrev om virkningen af udeblivelse med renter og afdrag er både for kreditor og debitor af afgørende betydning. Ifølge de sædvanemæssige bestemmelser i den gældende pantebrevsformular I forfalder kapitalen, dersom renter og afdrag udebliver over 7 dage efter forfaldsdagen — for terminsbetalingers vedkommende over 7 dage efter den første terminsdag; hvis den 7. dag er en helligdag, grundlovsdagen den 5. juni eller en lørdag, udløber fristen først den følgende søgnedag. Tilsvarende bestemmelser findes i de øvrige godkendte formularer; for visse af formularernes vedkommende dog med den ændring, at kapitalen kun forfalder, hvis betaling ikke er sket inden udgangen af terminsmåned.

Den kritik, der er omtalt ovenfor under de almindelige bemærkninger, har navnlig været rettet mod disse bestemmelser om virkningen af udeblivelse med renter og afdrag. Således som reglerne er udformet, indeholder de ingen beskyttelse af debitor mod, at kreditor også på grund af mindre og måske undskyldelige forsinkelser med betaling af renter og afdrag kan kræve hele kapitalen indfriet med deraf følgende mulighed for betydelige tab for debitor og gevinst for kreditor.

Den foreslåede regel udelukker, at pantegælden uden videre kan kræves indfriet i sin helhed, hvis renter og afdrag ikke betales rettidigt. Efter forslaget stilles som yderligere betingelse, at debitor ikke har betalt renter og afdrag senest 7 dage efter, at påkrav herom er afsendt eller fremsat. Påkravet, der af bevismæssige grunde skal være skriftligt, skal være afgivet efter sidste rettidige betalingsdag og skal udtrykkeligt angive, at kapitalen kan forlanges indfriet, hvis renter og afdrag ikke betales inden fristens udløb. Påkravet vil således ikke kunne udsendes samtidig med de sædvanlige terminsopkrævninger, som f.eks. udsendes af realkreditinstitutter og pengeinstitutter.

Debitor vil her i riget, bortset fra Grønland, inden for fristen kunne indbetale renter og afdrag til postvæsenet til befordring til betalingsstedet; indbetalingen vil kunne ske på fristens sidste dag, og det er således uden betydning, om betalingen først kommer frem til betalingsstedet efter fristens udløb, jfr. herved henvisningen til forslaget's stk. 1.

For at tilskynde debitor til — uanset indførelsen af påkravsreglen — at betale inden betalingsfristens udløb, er der i forslaget til de sædvanemæssige bestemmelser i pantebrevsformular A optaget en regel, hvorefter kreditor, hvis renter og afdrag ikke betales rettidigt, kan forlange et gebyr på 2 pct. af den forfaldne ydelse, dog mindst 50 kr. Efter forslaget til sædvanemæssige bestemmelser i pantebrevsformular B for realkreditinstitutter kan kreditor kræve morarenter m.v. efter de regler, der er fastsat i realkreditinstitutternes vedtægter.

Påkravsreglen foreslås gjort anvendelig også for pantebreve, der ikke er forfaldet før lovens ikrafttræden, jfr. forslaget's § 2, stk. 3. For pantebreve, for hvilke de ovenfor nævnte bestemmelser om betaling af renter og afdrag i pantebrevsformular I gælder, medfører reglen, at påkrav først kan afgives efter udløbet af formularens 7 dages frist.

Til stk. 3. For at de i stk. 1 og 2 nævnte regler skal kunne beskytte debitor effektivt, foreslås det, at reglerne ikke ved aftale kan fraviges til ugunst for debitor.